

פרשת ניצבים (שׁוש אשיש)

המעברים התכופים בין מקראות הפרשה וההפטרה מצטיינים בהפגנה רבתי של יכולות ההיחלצות מעניין לעניין. בחטיבה השנייה חותמת המחרוזת השלישית שלפני מחרוזת הפזמון במילות ההפטרה 'למען ציון לא אחשה' (יש' סב, א) והפזמון חייב לפיכך לפתוח במילה 'אחשה'. באופן כזה נאלץ הפייטן לפתח בנקודה זאת דווקא את רעיון השתיקה המהופך לדברי הנביא, והוא עושה זאת באופן מתוחכם. האל מבשר עכשיו לאומתו שהוא יחשה, יחריש וגם יתאפק מלמהר ולהודיע שהישועה קרובה לבוא, אך ורק כדי להרבות את שכרו של 'מחכה ויגיע'. האופן הולך ומונה את עשרת המקומות שבהם נתכנתה כנסת ישראל בשם 'כלה', וכל זאת על פי לשון ההפטרה, כמובן, 'כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה'. שבע מחרוזות הזולת הכפולות מגייסות את לשונות שו"ש ושם"ח לסירוגין במחרוזת העיקרית ובמחרוזת המשנה. פיוטי הגאולה חוזרים לנושאי הקריאה בתורה. במי כמכה מתפעלים מיכולת האל לגאול את הנאמנים לו. פיוט ה' מלכנו בנוי באופן חגיגי כיאות לשבת הנחמה האחרונה עשרים וחמשה טורים קצרים בחרוז מבריה של כינויי הגוף הראשון המדבר יחי. הפייטן מתלונן בין היתר על הסבל שהוא סובל מרדיפת בני עוולה המכונים בשמות היסטוריים שונים של בני מצרים: נפתוחי וכסלוחי וזרח הכושי. בחלק האחרון בלבד נפנה הפייטן לשטוח את בקשותיו: הצמיח משיחי, קבץ נידוחי וכן הלאה.

א: אוקספורד 2732.90 (אופן)

ב: אוקספורד 2848.13 (אופן)

ג: ניו יורק אדלר 3439.7 (ה' מלכנו)

ד: פילדלפיה דרופסי 289 (אהבה, זולת, מי כמכה, ה' מלכנו)

ה: פילדלפיה דרופסי 290 (יוצר, זולת)

ו: קמברידג' T-S H10.95 (יוצר, אופן, זולת)

ז: קמברידג' T-S 8H20.4.2-9 (יוצר, אופן, מאורה, אהבה, זולת, מי כמכה, ה' מלכנו)

ח: קמברידג' T-S NS 110.40 (אופן)

ט: קמברידג' T-S NS 199.56 (מאורה, אהבה)

י: קמברידג' T-S AS 111.50 (אופן)

ניצבים-שׁוש אשׁישׁ

יוצר אתם ניצבים

אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה בְּרִיתוֹת לְכָלְכֶם
בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה נָתַתִּי לָכֶם
'אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם פּוֹלְכֶם'

דב' כט, ט

פּוֹלְכֶם | גִּיזְעֵי טוֹהַר בְּנֵי מֵאֲמִינִי
דָּץ קֵהֶל[כֶּם] כְּמַעֲמַד הַר סִינִי
'שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּי'

5

יש' סא, י

בִּי | הָאֲמִינוּ מִלִּפְנֵי וּקְדוּשָׁכֶם
וּבְלֹב שְׁלֹם עִבְדוּהוּ וְקִינִיכֶם
'וְרֹאשׁ יִכֶּם' טַפְּכֶם נְשִׁיכֶם'

דב' כט, ט-י

10 פד' [נְשִׁיכֶם] | שְׁתִּילִיכֶם וְגִרְכֶם הַנִּילָה
שְׁמֹר יִשְׁמְרוּ חוֹקָהּ וּמִצְוָהּ
וְיִשֹּׁם נַפְשְׁכֶם כְּגֹן רְוָה נִם קד'

נוסח היסוד: ז. חילופים: ה (טורים 25–הסוף), ו (טורים 1–24).
5 קהלכם] ו [הר] ליתא ו 10 פד' פד' נשיכם ו

1–2 סוטה לו ע"ב: נמצא מ"ח בריתות על כל מצוה ומצוה. 5 למעמד סיני כמשמח השווה ירושלמי, חגיגה ב א, עז ע"ב.
7 מלככם וקדושכם השוו תה' פט, יט. 8 ובלב שלם עיבדוהו על פי דה"א כח, ט: דע את אלהי אביך ועבדוהו בלב שלם.
10 שתיליכם בניכם, והשוו דב' כט, י. הנילוה השוו הניקוד בקמץ ביש' נו, ג. 12 נפשכם כגן רווה על פי יר' לא, יא. רווה
אולי צריך לגרוס: [וכערוגה] רְוָה. ואפשר שהתואר מתייחס אל הנפש: ושמתי נפשכם רווה כגן.

וְעוֹפָה וְעֻצְבֹת רוּחַ אֲעֲלִין וְאֶשְׁמְחָה
חֲשׂוּבָה כְּמִטְעַת יְבִישָׁה אֶלִיח וְאֶצְמִיחָה
'פִּי כְּאֶרֶץ תּוֹצִי' (א) צְמִחָה' 15

יש' סא, יא

צ' (מְחָה) | טְעָתִי [בֵּין] עֲצִי רַעֲנָנִי
יוֹם הַשְּׁמֵעָתִי לְעַם [א] מוֹנִי
'לְעִבְרָךְ בְּבִרְיִת יִי'

דב' כט, יא

יִי | כְּרוּתִי בְּרִית בֵּל יִנְשָׁה
לָמוּ מִמַּעַמְקֵי צוּל יִמְשָׁה 20
כָּנָם 'ל' [מַעַן] צִיּוֹן לֹא אֶחְשָׁה'

יש' סב, א

פד' אֶחְשָׁה | מַעוֹלָם וְגַם אֶחְרִישׁ וְאֶתְאַפֵּק
מַעַט מְזַעַר אֲבִשָׁר כִּי הִישַׁע דָּפֵק
אֲשָׁרִי הַמַּחֲכָה וַיִּגִּיעַ לְעֵת יוֹפֵק דב' קד'

14 חשׂוּבָה כְּמִטְעַת] חשׂוּבָה בְּמִטְעַת בְּכַה"י וְאֶצְמִיחָה] וְצִמְיָחָה בְּכַה"י 16 בֵּין] ו 17 אֶמוֹנִי] ו 19 כְּרוּתִי בְּרִית] ו כְּרוּת [י] כְּרוּת בְּכַה"י 21 לְצִיּוֹן] לְמַעַן צִיּוֹן ו 23 הִישַׁע] יִשַׁע ו 24 אֲשָׁרִי הַמַּחֲכָה וַיִּגִּיעַ] ו אֲשָׁרִי הַמַּרְגִּישָׁה בְּכַה"י

13 וְעֻצְבֹת רוּחַ עַל פִּי יִשׁ' נד, ו. 17 הַשׁוּ דב' ד, י. 19 כְּרוּתִי בְּרִית כִּינּוּי לְיִשְׂרָאֵל וְהַשׁוּ נח' ט, ח: וְכְרוּת עֲמוֹ הַבְּרִית. 20 יִמְשָׁה הַשׁוּ שִׁמ"ב כב, יז. 22 עַל פִּי יִשׁ' מב, יד. 23 מַעַט מְזַעַר תּוֹךְ זֶמֶן קֶצֶר, וְעַל פִּי יִשׁ' כט, יז. דָּפֵק הָאֵיץ וּמִיָּהָר לְבֹוא. 24 אֲשָׁרִי הַמַּחֲכָה וַיִּגִּיעַ עַל פִּי דנ' יב, יב. לְעֵת יוֹפֵק כֹּאשֶׁר יֵאמֹר לָנוּ כִּפִּי שְׁנֵאמַר לְדִנְיָאֵל.

- 25 מענית חורשים ועבותים יקצץ לגדעם
נחרים בם שואפים לכלעם
למען הקים אתכם לי לעם
דב' כט, יב
- [לעם] | סגולה ישיר זרע ברוכים
עפר רגלם נשיאים ורוזנים מלחכים
וראו גוים צדקך וכל מלכים
יש' סב, ב 30
- מל'כים | פינוקיהם יחרגו וינגזו מפחדכם
ציון שמי יגדל בגוים נגדכם
ולא אתכם לבדכם
דב' כט, יג
- לבד'כם | ואין בכם זר ראיתם גדלי
ואתם עידי ומפירי חילי
פבודכם יראו מלכים ויובילו שי לי נם ק' 35

25 ועבותים] ה ועמותים בכה"י 26 נחרים] נהרים בכה"י שואפים] ה שוספים בכה"י 28 סגולה] ל[ע]ם סגולה ה 31 פינוקיהם] פנוקיהם ה יחרגו] ה יחרגו בכה"י מפחדכם] ה מכחידים בכה"י 32 נגדכם] ה

25 מענית חורשים השוו תה' קכט, ג. ועבותים יקצץ על פי תה' קכט, ד. 26 נחרים בם על פי יש' מא, יא. 28 סגולה כמו 'לסגולה'. זרע ברוכים השוו יש' סא, ט. 29 על פי יש' מט, כג. 31 פינוקיהם כנראה כמו פניקטיהם (אולם ציורים, ובהשאלה: היכל, ארמון) והיינו מארמנותיהם. והשוו אליצור, קדושתאות ליום מתן תורה, עמ' 191: תריזת זרים מתוך פניקטיהן (פנוקטיהן בחילופי נוסח, עמ' 297) והשוו ויק"ר א יא, עמ' כו ובהערות מרגליות שם. יחרגו יעזבו אותם, וכלשון התרגום בתה' יח, טו: ויחרגו ממסגרותיהם – ויטלטלון מברניתהון. 32 שמי יגדל בגוים על פי מל' א, יא. 34 ואין בכם זר על פי יש' מג, יב. 35 ואתם עידי על פי יש' שם, שם. 36 כבודכם יראו מלכים על פי יש' סב, ב. ויובילו שי לי על פי תה' סח, ל.

- קריאת שם חדש יקבך דן דיני
רעיתי יפתי בלא מום ולא גניי
'והיתה עטרת תפארת ביד יי'
- 40 יי' | שבטין גאל בחוזק פדיום
תרגלם בדברי הברית נורא ואיום
'כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום'
- דב' כט, יד
- היום | אם בקולו תשמעו להקשיבה
ארצך תבעל בטוב מחשבה
'לא יאמר לך עוד עזובה' 45
- יש' סב, ד
- פד' | עזובה | לא תזכרי עוד חרפת אלמנותיך
לביתי בואי כי חדשתי ארמנותיך
[שישי] כי נגלו מטמונותיך ההסתיר קד'

38 ולא גניי וגנאי ה 40 גאל | ה גאל בכה"י 42 כי | ופץ כי ה 44 בטוב | ות[.] ה מחשבה | מחוטבה ה 48 כי | שישי כי ה מטמונותיך | טמונותיך ה
37 קריאת שם חדש יקבך על פי יש' סב, ב. 38 רעיתי יפתי על פי שה"ש ב, י. בלא מום השוו שה"ש ד, ז. 40 בחוזק
השוו שמ' יג, יד. 41 תרגלם כמו הרגילם והבטיחם. בדברי הברית על פי דב' כט, ח. נורא ואיום האל, ועל פי חב' א, ז.
43 היום אם בקולו תשמעו על פי תה' צה, ז. 44 ארצך תבעל על פי יש' סב, ד. מחשבה יש להעדיף את נוסח כ"י ה: [ות' כוץ]
מחוטבה. 46 על פי יש' נד, ד.

ניצבים-שוש אשיש

אופן לרבינו שמואל השלישי ז"ל מתלת
אחות לנו תובל לרקמות
במוגיה צור ינקום נקמות
גלופה בכנוי פלה בעשרה מקומות

פזמ' שוש אשיש ותגל נפשי
בכבודי ומרים ראשי
אלהים יי מלכי וקדושי

5

דודה ידפוק דלת הסגור
היא תפתח ותציע בלי מגור
שש חופות אשר קשר לה אגור

פזמ' כמשוש חתן על פלה
ישיש צור על סגולה
נקדש באלי מעלה

10

נוסח היסוד: ב. חילופים: א, ו (טורים 1-12), ז, ח (טורים 1-15), י (טורים 8-18).
אופן לחתן ח 2 במוגיה וז באויביה א צור וז אל א 3 גלופה בכנוי וז גואלה כנה א 5 בכבודי וז באלי כבודי אח 6 אלהים ליתא אח 8 בלין
כלי ח 9 שש וזש אח אגור וז אגור פז' שיש אשיש וג' אי 10 12 ליתא א 11 צור וז עור צור וז 12 באלין באילי י

1 אחות לנו על פי שה"ש ח, ח. תובל לרקמות על פי תה' מה, טו. 2 במוגיה השוו יש' נא, כג. ינקום נקמות על פי יר'
נא, לו. 3 פסדר"כ, שוש אשיש ה, עמ' 329: בעשרה מקומות נקראו ישראל כלה. 4 על פי יש' סא, י. 5 על פי תה' ג, ד.
6 השוו תה' פד, ד. 7 דודה ידפוק על פי שה"ש ה, ב. 9 שש חופות אשר קשר לה אגור שש פעמים 'כלה' קרא לה שלמה
המכונה אגור (מש' ל, א) בשיר השירים שלו. השוו פסדר"כ, שוש אשיש ה, עמ' 329: בעשרה מקומות נקראו ישר' כלה שש
על ידי שלמה...אתי מלבנון כלה (שה"ש ד, ח), לבבתני אחותי כלה (שם ט), מה יפו דודיך אחותי כלה (שם י), נפת תטפנה
שפתותיך כלה (שם יא), גן נעול אחותי כלה (שם יב), באתי לגני אחותי כלה (שם ה, א). 10-11 על פי יש' סב, ה. 11 צור
האל שהמלאכים מקדישים אותו. סגולה כינוי לישראל (שם יט, ה).

זאת הנשקפה יפת הלך

חפה כין הטוב הולך

15 טפיפת שלש ענדה בן אחימלך פזמ' שוש אשיש וג'

יונים עיניה ושפתותיה נופתות

כריח לבנון שלמותיה שופתות

לבוב אחת ענדה איש ענתות פזמ' כמשוש חתן ע' כ'

מחותנת בעשרה דברים רשומים

20 בשטר מקוים לעולמי עולמים

בצדק ובמשפט בחד וברחמים שוש

נאווה עד תתארס באמונה

בחרט כתב עדות נאמנה

תנחל ארץ טובה ושמינה פז' שוש אשיש

25 וכל צבא מרום ונ' קדוש ק' ק'

והאופנים וחיות הקדש לעומתם

15 ענדה] עננה א [...]דה ז 16 יונים] יונה ז 17 שלמותיה] אז שפתותיה בכה"י שופתות] א שפותות ז 18 אחת] ז אחת היא א ענדה] עורדה ז 19 מחותנת] ז מכונה א בעשרה] בחמשה אז רשומים] רשומה בחרט כתב וכ' ז

13 זאת הנשקפה על פי שה"ש ו, י. יפת הלך השוו שה"ש ו, א. 14 על פי שה"ש ז, י. 15 טפיפת שלש ענדה כמו אמירה משולשת העניק לה, והשוו בא, אופן 33. בן אחימלך הוא ישעיהו הנביא שהיה בן אמוץ שלפי מסורת אחת (פסדר"כ, שמעו ג, עמ' 242) היה אחיו של אמציה מלך יהודה, ולפיכך היה ישעיהו בן אחיו של המלך, אחימלך. והשוו פסדר"כ, שוש אשיש ה, עמ' 329: ושלש על ידי ישעיה: כי כולם כעדי תלבשי ותקשרם ככלה (יש' מט, יח), והדין (ההפטרה שלנו) כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה (שם סא, י) ומשוש חתן על כלה (שם סב, ה). 16 יונים עיניה על פי שה"ש א, טו. ושפתותיה נופתות השוו שה"ש ד, יא. 17 על פי שה"ש ד, יא. 18 לבוב אחת ענדה אמירה אחת נתן לה. איש ענתות ירמיהו. השוו פסדר"כ, שם: ואחת על ידי ירמיה, קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה (יר' לג, יא). 19 בעשרה דברים בעשרת הדיברות. ונראה שיש להעדיף את הגרסה: בחמשה, והם הנמנים בהמשך – צדק ומשפט חסד ורחמים ואמונה, והכול על פי הו' ב, כא-כב (ל). 20 בשטר מקוים הם הכתובה שנתן האל לעמו. 21 על פי הו' ב, כא. 22 נאווה כינוי לכנסת ישראל, והשוו שה"ש א, ה. תתארס באמונה על פי הו' ב, כב. 23 בחרט כתב השוו יש' ח, א. עדות נאמנה על פי תה' יט, ח. 24 השוו במ' יג, יט-כ.

מאורות

סגני עוז הציבם לפניך השיבם למלוכה
עוד יר[עו] בשן וגלעד בפשן וסלכה
פרי צדיק יצמח מציץ אבי ליכה
צורח ומשמיע באור צורינו לכו ונגל[כ]ה

5 ככ' בית יעקוב לכו ונלכה באור יי' ונ' לעושה

ב'

[אהבה]

קנה עשיריה המשולה במצבת אשר בשלכת
רם תרים מצבתה כי לארץ אחרת מושלכת
שובנה השיבנה הציבנה היות לך ממלכת
תושיע המוניה באהבת חסד והצנע לכת

5 ככ' להגיד לך [אדם מה] טוב [ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך] ב' הבוחר

מי' ו, ח

נוסח היסוד: ט. חילופים: ז.

2 עוד ירעו בשן שמייה מציץ ז 3 אבי ליכה אבליכה ז 4 באור כאוב באור ז

1 סגני עוז כוהנים גדולים. 2 ירעו בשן וגלעד על פי מי' ז, יד ולפי הבנת הפייטן אין אלה שמות מקומות, והם ירעו בהרי בשן וסלכה (דב' ג, י). 3 פרי צדיק על פי מש' יא, ל. מציץ מפרחי, מבני. אבי ליכה דה"א ד, כא.

נוסח היסוד: ד. חילופים: ז, ט.

1 המשולה המשולשה ז 2 תרים הרים ז 3 שעה עתירתה כי היא בלחץ נפרכת ז 4 תשמע קול ציפצופה תפלה לה עורכת ז 5 ליתא ז

1 על פי יש' ו, יג. 2 תרים מצבתה השוו בר' לא, מה. לארץ אחרת מושלכת על פי דב' כט, כז. 3 היות לך ממלכת על פי שמ' יט, ו.

יוצרות רבי שמואל השלישי

	זולת	
	אָמונים הַשִּׁירוּ צַעַד	
	בּוֹאוּ בְּרִנָּה לְוַעַד	
	גָּזוּ וְחָלְף מַעַד	
יש' סה, יח	'כִּי אִם שִׁישׁוּ וְגִילּוּ עֲדֵי עַד'	
	עַד תְּרוֹנוֹ וְתַצְהֵלוּ	5
יש' סו, י	'שְׁמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילּוּ'	
	דִּירָה נְשָׁמָה לְכָסוּס	
	הָלֹא בָּאֲבִי נֹזֵר אָנְסוּס	
	וְכַטֵּל תִּזְלַל בְּרִכְתָּהּ לְרָסוּס	
יש' סו, י	'שִׁישׁוּ אֶתָּה מְשׁוֹש'	10
	מְשׁוֹשׁ וְגִילָה תִקְבְּלוּן]	
יש' נה, יב	'כִּי בְשִׁמְחָה תִצְאֻ אֲנִי וּבְשִׁלּוֹם תִּבְכְּלוּן'	
	זָהָר וְנִהָר שְׂבִיבְכֶם	
	חֲנָה אֶחָנָה סְבִיבְכֶם	
	טוֹב הָאָרֶץ אֲלִיבִיבְכֶם	15
יש' סו, יד	'וְרִאִיתֶם וְשִׁשׁ לִיבְכֶם'	
	לִיבְכֶם יְגִיל וְתִהְלֵלוּ	
יר' לא, ו	'רְנוּ לִיעֲקֹב שְׁמִיחָה וְצִהֵלוּ'	

נוסח היסוד: ד. חילופים: ה (טורים 1–28), ו (טורים 1–36), ז. נדפס: זולאי, הארץ, ד' באייר תש"י.
 זולת] אמת ה 3 מעד] ה מועד ז 5 עד] עדי עד ה 6 את ירו' ו ביי הז 7 לבסוס] ו לבשוש ז 9 תול] הו נול ז לרסוס] ארשוש וז 11 תקבלון
 תקבלון הז תקבילון ו 18 רנו ליעקב שמחה] הז ליעקב שמחו בכה"י

1 אמונים המשורר פונה אל שלומי אמוני ישראל לכוונן את צעדם. 2 בואו ברנה על פי יש' לה, י. לועד לבית המקדש, בית הועד. 3 מעד כמו מעידה. 7 לבסוס לדרוך ולהלך בבית החרב (בירושלים). 8 באבני נזר אנסוס על פי זכ' ט, טז, והשוו מרקון, פתרון שנים עשר, עמ' 72: כי ישראל... יהיו כאבני נזר... ישימם ה' כנס על אדמתו. 9 וכטל תזל על פי דב' לב, ב. ברכתה של ירושלים (דירה). 14 השוו תה' לד, ח. 15 טוב הארץ על פי יש' א, יט. אלביבכם לשון האכלה (שמ"ב יג, ו-ח). 17 ליבכם יגיל השוו תה' יג, ו.

		יְשׁוּבוּן בָּנִים לְנֹאדָתָם	
	20	כָּעֵב וְכִיוֹנִים לְהִדְאוֹתָם	
		לִיבְלוֹב יִשְׁעֵי לְהִדְאוֹתָם	
יר' לב, מא		יִשְׁשְׁתִּי עָלֵיהֶם לְהִטִּיב אוֹתָם	
		אוֹתָם אֶפְדָּה כְּחוּק נִרְשָׁם	
יש' נא, יא		יִשְׁמַחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם	
	25	מְקוֹבְלִים כְּשִׁי לְרִצְיָה	
		נִצַּח אֶשְׁקוּט בְּלִי [נ] צִיָּה	
		סָרָה ק[נ] אָה וְהִצְיָה	
יש' לה, א		יִשְׁוֹשׁוּם מְדָבֵר וְצִיָּה	
		וְצִיָּה תִּפְרִיחַ עֲצֵי עֲדָנָי	
תה' קה, ג	30	יִשְׁמַח לֵב מִבְּקָשֵׁי יְיָ	
		עֲנוּגֵי תִתְעַדְנוּ בְּנִעְמֵי	
		פּוֹרְכֵיכֶם יָכְלוּ בְּזַעְמֵי	
		צָפוּ וְקִשְׁבוּ טַעְמֵי	
יש' סה, יט		וְיִגְלִתִּי בִירוֹ שְׁלָם וְשִׁשְׁתִּי בְּעַמִּי	
	35	[בְּעַמִּי] [אֶפְצִיחַ נְגוּנָי]	
תה' קד, לד		אֶנְכִּי אֶשְׁמַח בִּי	

19 בנים] בני ה בניי ז 20 להדאותם] להראותם בכה"י 23 כחוק] זה בחזק בכה"י נרשם] ה הנרשם ז 26 נצייה] זה 27 קנאה] זה 31 ענוגי] ז ענוג בכה"י תתעדנו] תתענגו ז 32 פורכים] פורכים ז 35 בעמי אפציח [נ]גוניי א[נכי] אשמח ביי ז

20 כעב וכיונים השוו יש' ס, ח. להדאותם להפריחם. 21 ליבלוב כמו צמיחת ישועה. 25 כשי לרצייה כשי רצון. 26 נצייה ריב ומדון (אי' ד, טו). 27 והצייה חרחור וריב. 29 תפריח עצי השוו יח' יז, כד. 32 פורכים המשעבדים אתכם בפרך. 33 טעמי הדיבור האלוהי המובא בפי הנביא וגלתי וכו'. 35 אגרום לעמי לפצוח בשיר ולומר.

קומי עלְסִי בְכִמְהִיף

רְמָסִי וְדוּשִׁי מְלֵהֲלֵהִיף

שׁוּמְרִיף יְגִיָּה גִיָּהִיף

יְשִׁישׁ עֲלֵיךְ אֱלֹהֵיךְ' 40

יש' סב, ה

אֱלֹהֵיךְ | תְּשַׁבְּחִי בְּסִילוֹד שִׁיר

וְתַנְעִימִי כְּעַל יָם לְהַשִּׁיר [ונשיר לך]

[מי כמכה]

מי כמכה שׁוֹפֹת אֲרוּכָה וְתַעֲלָה לְעוֹבְרֵי בְרִית וְאֵלָה

מְהֻרָּכָם מְכַל גְּאוּלָּה מְשַׁגְּבָכֶם מְכַל תְּאֵלָה

ומי דו' לך וּמַעֲוֹנָשׁ זֹאת הָאֵלָה תַּצִּיל מוֹרָאָה וְנִגְאָלָה

אִם הִיא אֲשַׁמָּה וְתַעֲתָעָה וְחֻטְאָה וְנוֹאֲלָה

5 לֹא כְּמִדְתָּהּ תִּמְוֹד וְתִזְמְרֶיךָ עַל חִידוּשׁ גְּאוּלָּה [זה צור]

38 מלהלהיך] ז מלהליך בכה"י 41 תשבחי] ז ישיש בכה"י 42 ותנעימי] ז ומנעימי בכה"י ונשיר לך] ז

37 בכמהיך המשתוקקים אליך. 38 מלהלהיך מציריך המתעללים בך (מש' כו, יח). 39 יגיה גיהיך יאיר את אורך. 41 בסילוד בהלל ובשבח.

נוסח היסוד: ד. חילופים: ז.

2 מהרכם] ז מסרכם בכה"י משגבכם] לשגבכם ז תלאה] ז תאולה בכה"י 5 לא כמדתה] לבל כמידתך ז זה צור] ז

1 שופת ארוכה נותן רפואה. לעוברי ברית ואלה על פי דב' כט, יא (פרשת השבוע). 2 מהרכם מכל גאולה הממהר לגאול אתכם יותר מכול. משגבכם מכל תאלה המציל אתכם מכל קללה. משגבכם השוו תה' סט, ל. 3 מוראה ונגאלה העיר המורדת והחוטאת, ועל פי צפ' ג, א. 4 וחטאה ונאלה השוו במ' יב, יא.

י' מלכינו

שְׁעִבּוּדֵי אֶרֶץ וְכָבֶה יִרְחִי
מִיּוֹם אֶל יוֹם אֶקּוֹד גּוֹחִי
וְנִפְשִׁי נִבְהָלָה וְרוּחִי
אֶמְרָתִי אֶבֶד נִצָּחִי
5 לְבִי סָחָרָהּ עֲזָבָנִי כּוֹחִי
שׁוּדָד אֶהְיֶה וְנִהְרַס מִזִּבְחִי
מִיִּתְרִי נִוְתָקוּ וְכָבֶה יִרְחִי
וְצִתּוֹנִי עֲרִילִים וְשִׁמוֹנִי סָחִי
אֶרְבּוּ לְנִפְשִׁי וְאֶמְרוּ שָׁחִי
10 לְחִצּוֹנִי מִחִצּוֹנִי אֶכְלוּ כִּי [וְחִי]
הוֹלָלִים עֲוִילִים יַעֲצוּ לְהִדְיָחִי
חֲמָתָם בְּכָל עֵת שׁוֹתָהּ רוּחִי
בְּלִי עוֹן יִרְצוֹן לְהִגִּיחִי
רָדְפוֹנִי שְׁאֲפוֹנִי יוֹם יוֹם לְהִאָּנִיחִי
15 בְּנִי עוֹלָה נְפִישִׁי [וְקוֹרְחִי]
יִרְחִי וְזִרְחִי נִפְתּוּחִי כְּסָלוּחִי

נוסח היסוד: ד (טורים 1-9), ז (טורים 10-הסוף), חילופים: ג (טורים 10-הסוף), ז (טורים 1-9).
1 וכבה וכהה ז 2 אל יום ליום ז 7 נותקו ניתקו ז 12 בכל עת ג ככל כבה י 13 עוון ג כיוון כבה י להגיחין ג להגיחין כבה י 15 וקורחין ג
16 כסלוחין וכסלוחי ג

2 מיום אל יום על פי דה"א טז, כג. גוחי כינוי לאל. 3 ונפשי נבהלה על פי תה"ו, ד. 4 אבד נצחי על פי אי"ג, יח. 5 על פי תה"לח, יא. 6-7 שודד אהלי...מיתרי נותקו על פי יר' י, כ. 8 צתוני שרפו אותי. ושמוני סחי על פי אי"ג, מה. 9 ארבו לנפשי על פי תה"נט, ד. ואמרו שחי על פי יש' נא, כג. 10 אכלו כוחי על פי ה'ר' ז, ט. 11 יעצו להדיחי על פי תה"סב, ה. 12 חמתם...שותה רוחי על פי איוב ו, ד. 13 בלי עוון ירוצון על פי תה"נט, ה. להגיחי להילחם בי, ועל פי הארמית. 15 בני עוולה על פי שמ"ב ג, לד. נפשי מבני ישמעאל (בר' כה, טו). וקורחי מבני עשיו (בר' לו, ה). 16 ירחי השוו בר' י, כו. וזרחי ידוע זרח הכושי (דה"ב יד, ח) וכן בן רעואל בן עשו (בר' לו, יז). נפתוחי כסלוחי מבני מצרים, השוו בר' י, יג-יד.

יוצרות רבי שמואל השלישי

- רָאָה [עָנִי] וְעָמְלִי וְאֵל תַּזְנִיחִי
 בָּנָה עִירִי וּמִקְדָּשִׁי [וְקִבְּלִי] נִידוּחִי
 יְהִי זְכָרָה לִי בְּרִית אֲזָרְחִי
 20 [הַפֿ] וְךָ מִסְפָּדִי לְמַחּוּל וּלְשֹׁשׁן מִדוּחִי
 וְתִשָּׁב כּוֹהֲנִי וְלוֹוֵי וְשִׁירִי נִיצוּחִי
 שׁוֹעֲרֵי וְשׁוֹמְרֵי וּמִתְשִׁירֵי [נִיחוּחִי] י
 ע[וֹרֵר קֶץ אֶ]הֲבָתִי וְהַצְמִיחַ [מְשִׁיחִי]
 נֹת בֵּית הַשְּׁמִיעַ רְנִי וְשִׁמְחִי
 25 [אֶת נַפְשִׁי חֲשׂוֹךְ מִמָּוֶת וּמִ..חַי] גַּם רִגְלִי [מִדְּחִי]

ככ' 'כי חילצתה נפשי ממות' את עיני מדמעה את רגלי מדחי'
 וכת' 'גאלינו יי צבאות'
 [ב' צור]

17 עניי עני ג 18 וקבץ ג 19 ברית זכות ג 20 הפוך ג ולששן [ולששון ג 21 ושירי ושיר ג 22 ושומרי שומרי ג 23 קץ
 אהבתי ג והצמיח] וצמח ג משיח ג 24–25 נות בית...חשון ממות ג 28 ב' צור ג

17 ראה עניי ועמלי על פי תה' כה, יח. 18 בנה עירי...וקבץ נידוחי השוו תה' קמו, ב. 19 זכרה לי על פי נחמיה ה, יט.
 ברית אזרחי הכוונה לברית אברהם. 20 הפוך מספדי למחול ולששן על פי תה' ל, יב; יר' לא, יב. 21 ותשב כוהני ולוי
 ושירי השוו קדושת היום במוסף לרגלים: והשב כהנים לעבודתם ולוים לשירם ולזמרם. 23 עורר...אהבתי על פי שה"ש ב, ז.
 קץ כמו 'זמן'. והצמיח משיחי השוו תה' קלב, יז. 24 נות בית על פי תה' סח, יג. רני ושמחי על פי זכ' ב, יד. 25 ומ...חי
 אפשר שצריך להשלים: ומ[ח].